

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3623

Vragen van de leden **Van Nispen** (SP) en **Van der Plas** (BBB) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *de brandweezorg* (ingezonden 3 juni 2022).

Antwoord van Minister Yeşilgöz-Zegerius (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 22 juli 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 3255.

Vraag 1 en 2

Past het volgens u bij de wens van de Kamer voor meer uniforme normen met betrekking tot opkomsttijden, dat de veiligheidsregio Noord-Holland Noord eigenstandig de opkomsttijd verruimt van 6 naar maar liefst 18 minuten voor niet-zelfredzame personen?^{1, 2}

Vindt u het wenselijk dat de opkomsttijden zo verruimd worden? Vindt u dat de veiligheid van kwetsbare mensen in noodsituaties zo goed geborgd wordt? Kunt u uw beantwoording niet beperken tot een verwijzing naar de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio?

Antwoord 1 en 2

In mijn brief van 8 juli 2022 heb ik u geïnformeerd over de systematiek van de gebiedsgerichte opkomsttijden.³ Binnen de wettelijke kaders bepalen de besturen de ambities en het kwaliteitsniveau van de veiligheidsregio. Dit wordt vastgelegd in het regionale beleidsplan. Zij baseren zich daarbij op een regionaal risicoprofiel, dat onder verantwoordelijkheid van het bestuur in afstemming met de gemeenteraden tot stand komt.

Het halen van opkomsttijden is een van de elementen om effectieve en hoogwaardige brandweezorg te realiseren. Ik acht het dan ook van groot belang dat veiligheidsregio's hier hun verantwoordelijkheid in nemen. Ik heb u in mijn brief van 8 juli 2022 geïnformeerd over de systematiek van de gebiedsgerichte opkomsttijden. De systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden wordt opgenomen in het besluit Veiligheidsregio's als voldaan is aan een aantal randvoorwaarden, waaronder het jaarlijks informeren van de betreffende gemeente over de gerealiseerde brandweezorg.

¹ https://twitter.com/VaBrVr/status/1531963373105172481?s=20&t=BM5eLCjkFBC_NbHR2wwyvA.

² Kamerstuk 29 517, nr. 213.

³ Verzamelbrief brandweer en crisisbeheersing | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Vraag 3

Vindt u het wenselijk dat er brandweerkazernes worden gesloten, wettelijke taken worden geschrapt en functies worden aangepast zonder dat de werkvloer hierbij vooraf bij is betrokken? Hoe past dit bij de wens van de Kamer dat de werkvloer meer zeggenschap krijgt bij dit soort verregaande besluiten?⁴

Antwoord 3

Het sluiten van kazernes is een proces dat loopt via de gemeenten, de Algemeen Besturen van Veiligheidsregio's. Het betrekken van de werkvloer is hierbij van groot belang. Ik heb van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord begrepen dat nu eerst gesprekken met onder meer de werknemers en de gemeenten worden gevoerd en dat nadere planvorming is uitgesteld tot volgend jaar.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u de opmerking van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Gelderland-Midden, dat het maken van lokale maatwerkafspraken het uitgangspunt van een regionale brandweezorg kan ondergraven?⁵

Antwoord 4

Regio-specifieke omstandigheden en afwegingen spelen een rol bij de inrichting van de brandweezorg. Het is aan het bestuur van een veiligheidsregio om daarbij te bepalen wat er nodig is. Actieve betrokkenheid van de gemeenteraad is hierbij van belang. Aan de hand van het vastgestelde dekkingsplan legt het bestuur jaarlijks verantwoording af aan de gemeenteraden binnen de regio. Hierbij is halen van in het dekkingsplan vastgestelde opkomsttijden en de gerealiseerde brandweezorg geen vrijblijvende kwestie.

Vraag 5

In hoeverre vindt u de zeggenschap van lokale volksvertegenwoordigers geborgd in de structuur van de veiligheidsregio? Vindt u het wenselijk dat door de huidige getraptheid van de controle op de veiligheidsregio's de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord verregaande besluiten neemt zonder de lokale volksvertegenwoordiging te betrekken?

Antwoord 5

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord heeft aangegeven in de planvorming de gemeenteraden goed mee te nemen. Zo zijn in de eerste helft van juli regionale raadbijeenkomsten voor de raadsleden van de 16 gemeenten en zal een toekomstig plan via de zienswijze procedure langs de gemeenteraden gaan.

De slagkracht van een veiligheidsregio wordt door de Veiligheidsregio's binnen het wettelijke kader, in dit geval het Besluit veiligheidsregio's (Bvr)⁶, vastgesteld. Regio-specifieke omstandigheden en afwegingen spelen een rol bij de inrichting van de brandweezorg. Het is aan het bestuur van een veiligheidsregio om daarbij te bepalen wat er nodig is aan bijvoorbeeld tankautospuiten of ondersteuningseenheden. Actieve betrokkenheid van de gemeenteraad is hierbij van belang. Aan de hand van het vastgestelde dekkingsplan legt het bestuur jaarlijks verantwoording af aan de gemeenteraden binnen de regio.

Vraag 6

Bent u bereid met de veiligheidsregio Noord-Holland Noord in gesprek te gaan over uw voornemen tot wettelijke normeringen, zeggenschap van de werkvloer bij ingrijpende beslissingen en het betrekken van het lokale bestuur? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja, ik heb het bestuur van de Veiligheidsregio uitgenodigd voor een gesprek.

⁴ Kamerstuk 29 517, nr. 215.

⁵ De Gelderlander, 15 december 2021, «Brandweerpost Stadspoort tot uiterlijk 1 januari 2027 open, zij het met een «maar»», <https://www.gelderlander.nl/ede/brandweerpost-stadspoort-tot-uiterlijk-1-januari-2027-open-zij-het-met-een-maar~aadd9fed/>.

⁶ Staatsblad 2010, 255 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl).

Vraag 7

Hoe is het volgens u mogelijk dat veiligheidsregio's verregaande besluiten kunnen nemen om bijvoorbeeld kazernes te sluiten, terwijl er blijkbaar geen informatie voorhanden is over het aantal voertuigen, vrijwilligers of ander materieel? Op basis van welke informatie worden deze beslissingen dan genomen?⁷

Antwoord 7

Gegevens over het aantal voertuigen of ander materiaal worden niet door mijn ministerie geregistreerd. In mijn brief van 8 juli ben ik nader ingegaan op de brandweerkerndata.⁸

Het bestuur van een veiligheidsregio stelt de (meerjaren)begroting van de regio vast. Dat betekent dat het aan dat bestuur is om te bepalen, rekening houdend met de regionale situatie, op welke wijze gelden worden besteed, inclusief eventuele wijzigingen in de loop van de jaren.

Vraag 8

Vindt u het wenselijk dat veiligheidsregio's onder de noemer van experimenten, pilots en «innovatieve inzetconcepten» ongecontroleerd fundamentele en grootschalige organisatorische wijzigingen kunnen doorvoeren, die feitelijk een systeemaanpassing zijn en niet in lijn zijn met de huidige wet- en regelgeving? Bent u bereid deze «innovatieve inzetconcepten» te stoppen voordat de brandweezorg dusdanig is verslechterd dat het gevaar voor mensen oplevert en veel (onherstelbare) schade binnen de brandweerorganisatie oplevert?⁹

Antwoord 8

Ik ben het met u eens dat experimenten met gebiedsgerichte opkomsttijden de brandweezorg op een gelijkwaardig niveau moet houden. Graag wijs ik erop dat de kwaliteit van de brandweezorg de verantwoordelijkheid van de besturen van de veiligheidsregio's is. Zij leggen daarover verantwoording af aan de gemeenteraad. Ik onderschrijf uiteraard dat het behoud van de huidige kwaliteit van brandweezorg van groot belang is. Daarbij hecht ik eraan dat de besturen van de veiligheidsregio's realistische opkomsttijden vaststellen.

Vraag 9

Hebben de voorgenomen plannen van de veiligheidsregio Noord-Holland Noord effect op de rampenbestrijding rondom het marineterrein in Den Helder? Zo ja, hoe? Zo nee, is er voldoende afstemming tussen de brandweerorganisatie die verantwoordelijk is voor de brandweezorg op en rondom het marineterrein en de veiligheidsregio?

Antwoord 9

De veiligheidsregio Noord-Holland Noord geeft aan dat de ontwikkelrichting geen effect heeft op de rampenbestrijding rondom het marineterrein in Den Helder.

Vraag 10

Hoe is het volgens u mogelijk dat de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord niet weet wat er uit het eigen dekkingsplan van 2015 volgt, zoals blijkt uit de beantwoording van vraag 3 in de aangehaalde beantwoording van eerdere schriftelijke vragen?¹⁰

⁷ Aanhangsel van de Handelingen, Vergaderjaar 2021–2022, nr. 1139.

⁸ Kamerstuk 29 517, nr. 223.

⁹ Memo Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, <https://raad.koggenland.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2022/20-juni/20:00/04-02-Veiligheidsregio-NHN-Memo-Doorontwikkeling-brandweezorg.pdf>.

¹⁰ Aanhangsel van de Handelingen, Vergaderjaar 2021–2022, nr. 1139.

Antwoord 10

In de eerdere beantwoording van schriftelijke vragen inzake het schrappen van materieel en personeel heb ik aangegeven dat de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord de aantallen niet herkent. In antwoord drie staat dat de Veiligheidsregio nu eerst in gesprek gaat, voordat er verdere stappen worden gezet.

Vraag 11

Bent u bereid om alsnog een overzicht te verschaffen van de bezuinigingen van de afgelopen 10 jaar op de brandweer, per veiligheidsregio, zoals eerder gevraagd? Zo nee, waarom niet?¹¹

Antwoord 11

Het bestuur van een veiligheidsregio stelt de (meerjaren)begroting van de regio vast. Dat betekent dat het aan dat bestuur is om te bepalen, rekening houdend met de regionale situatie, op welke wijze gelden worden besteed, inclusief eventuele wijzigingen in de loop van de jaren. Voor informatie over bezuinigingen op de brandweer in de veiligheidsregio's verwijs ik u naar de begrotingen van de afzonderlijke veiligheidsregio's. Dit zijn openbare documenten.

Vraag 12

Wanneer wordt het «integraal wettelijk kader» voor de crisisbeheersing en brandweezorg verwacht?

Antwoord 12

Zoals ik heb toegezegd in het commissiedebat van 24 maart 2022¹² stuur ik de contourennota voor het eind van dit jaar naar de Kamer.

Vraag 13

In hoeverre ziet u een rol voor het CBS om de data van de brandweezorg weer bij te houden en openbaar te maken?

Antwoord 13

Vanwege opgelegde taakstellingen heeft het CBS in 2016 besloten om de uitvoering van de niet verplichte Brandweerstatiestiek per 2018 te stoppen. Vanaf 2019 heeft het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) namens de veiligheidsregio's de verantwoordelijkheid voor de dataverzameling en statistieken van de veiligheidsregio's en het openbaar maken hiervan. Daarbij maakt het NIPV gebruik van de specialistische kennis en ervaring van het CBS. De samenwerking met het CBS is in 2018 vastgelegd en de zogenaamde data-alliantie¹³. Vakinhoudelijke kennis van het NIPV en de veiligheidsregio's kunnen zo gecombineerd worden met de opgebouwde kennis van het CBS. Naast de rol die het CBS momenteel heeft om advies te geven wanneer het NIPV hier om vraagt, zie ik om bovenstaande redenen geen rol voor het CBS om de data van de brandweezorg weer bij te houden en openbaar te maken.

Vraag 14

Herinnert u zich dat uit onderzoek van het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) blijkt dat er volgens de veiligheidsregio's zelf 953 brandweerposten waren, eind 2020, terwijl dat er in 1995 volgens het CBS nog 1053 waren? Hoe verklaart u dit en kunt u daarbij de bevolkingsdichtheid meenemen?¹⁴

Antwoord 14

De afname van 9,5% in het aantal brandweerposten over de 25 jaar tussen 1995 en 2020 is te verklaren doordat binnen deze tijd voormalige ca. 400 gemeentelijke brandweerkorpsen, bestaande uit ca. 1.000 lokale posten, zijn

¹¹ Memo Veiligheidsregio Noord-Holland Noord, <https://raad.koggenland.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2022/20-juni/20:00/04-02-Veiligheidsregio-NHN-Memo-Doorontwikkeling-brandweezorg.pdf>.

¹² Commissiedebat: «Brandweer en crisisbeheersing» | Tweede Kamer der Staten-Generaal.
¹³ CBS – Samenwerking CBS en IFV: kennis en expertise delen (2018).

¹⁴ NIPV, 9 november 2021, «Brandweerkerndata 2020», <https://nipv.nl/wp-content/uploads/2022/03/20211109-IFV-Brandweerkerndata-2020.pdf>.

samengevoegd tot 25 brandweerregio's. Sommige posten zijn gesloten, omdat zij werden verplaatst, samengevoegd of dat er een nieuwbouw voor in de plaats werd gerealiseerd. Vanaf de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's in 2010 is het aantal posten overigens beperkt afgenomen. Per 1 januari 2018 telt Nederland 951 brandweerposten. In de periode 2009–2017 zijn 21 kazernes gesloten. Enkelen daarvan zijn heropend op een nieuwe locatie of samengevoegd. Er werden in de gehele periode 2009–2017 14 nieuwe brandweerkazernes geopend¹⁵.

Deze afname in het aantal posten ten opzichte van de toename in bevolkingsdichtheid zegt overigens weinig over de geleverde brandweercare. In deze 25 jaren zijn er bijvoorbeeld veel nieuwe technologische ontwikkelingen geweest die het werk van de brandweer effectiever en efficiënter maken, zoals inzet van drones en blusrobots. Verder zijn posten over de jaren een beter netwerk gaan vormen waarin ze elkaar door een slimme samenstelling en spreiding ondersteunen en versterken.

Vraag 15

Wat vindt u ervan dat uit de reacties op het onderzoek van de SP naar de brandweer naar voren kwam dat er voor brandweervrouwen, die soms kleiner van stuk zijn, niet altijd passende beschermingsmiddelen beschikbaar zijn en veiligheidsregio's dit niet altijd adequaat oppakken? Deelt u de mening dat alle brandweerlieden veilig hun werk moeten kunnen doen?

Antwoord 15

Ik deel uw mening dat hulpverleners altijd veilig hun werk moeten kunnen doen. De veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk voor de uitrusting van alle brandweermensen.

Vraag 16

Begrijpt u dat, zeker gezien de wens dat vrouwen zich welkom voelen bij de brandweer en het lage percentage werkzame brandweervrouwen, dit soort moeilijkheden waar brandweervrouwen in de dagelijkse praktijk tegenaan lopen, demotiverend kunnen werken? Bent u bereid erop toe te zien dat veiligheidsregio's verplicht zijn voor passende beschermingsmiddelen te zorgen voor alle brandweerlieden? Zo nee, waarom niet?¹⁶

Antwoord 16

Het bestuur van de Veiligheidsregio dient als verantwoordelijk werkgever zorg te dragen voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers en dat conform artikel 3 van de Arbeidsomstandighedenwet deze geborgd is met persoonlijke beschermingsmiddelen.

¹⁵ Veiligheidsberaad – Notitie Brandweerstatiiek, landelijke rapportage (2018).

¹⁶ SP, «De brandweer aan het woord», https://www.sp.nl/sites/default/files/brandweer_aan_het_woord.pdf.